

Кропивницький апеляційний суд

№ провадження 11-кп/4809/108/19 Головуючий у суді I-ї інстанції ОСОБА_1
Категорія 366 Доповідач в колегії апеляційного суду ОСОБА_2.

УХВАЛА

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

25.02.2019 року

м. Кропивницький

Колегія суддів судової палати у кримінальних справах Кропивницького апеляційного суду у складі:

головуючого судді - Кабанової В.В.,
суддів Ткаченко Л.Я., Гончара В.М.,
секретаря Шевчук А.С., Пилипенко К.К.,

розглянула у відкритому судовому засіданні в залі суду у м. Кропивницькому кримінальне провадження № 12017120020012062 за апеляційною скаргою прокурора Кіровоградської місцевої прокуратури ОСОБА_3, на вирок Кіровського районного суду м. Кіровограда від 08.11.2018 року, яким

ОСОБА_4, ІНФОРМАЦІЯ_1, уродженки ІНФОРМАЦІЯ_2, українки, громадянки України, ІНФОРМАЦІЯ_3, не працюючої, не заміжньої, на утриманні має неповнолітніх дітей, проживає ІНФОРМАЦІЯ_4, раніше не судимої,

визнано невинуватою та виправдано, у зв'язку з недоведенням вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, в якому обвинувачується ОСОБА_4

за участю сторін кримінального провадження:
прокурора Рубля Г.С.

захисника-адвоката Лінчевського Д.Ю.

обвинуваченої ОСОБА_4

В апеляційній скарзі прокурор Кіровоградської місцевої прокуратури ОСОБА_3 просить вирок суду скасувати у зв'язку з невідповідністю висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження, неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність та істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону.

Ухвалити новий вирок, яким ОСОБА_4 визнати винною та засудити за ч.1 ст. 366 КК України до штрафу у розмірі 250 неоподаткованих мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати посади пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та

адміністративно-господарських функцій строком на 1 рік. Повторно допитати обвинувачену ОСОБА_4, свідків ОСОБА_6, ОСОБА_7 та дослідити в повному обсязі письмові матеріали кримінального провадження, які характеризують особу обвинуваченої.

В порушення вимог ч.4 ст.370, п.1 ч.3 ст.374 КПК України, суд I інстанції, виправдовуючи ОСОБА_4 у мотивувальній частині вироку не навів жодних мотивів, з яких відкинув докази обвинувачення, якими підтверджується вина обвинуваченої у вчиненні кримінального правопорушення, а саме: зразками підпису, виконаними від імені ОСОБА_8; заявою ОСОБА_9 та ОСОБА_8, поданою Начальнику Кіровського відділу ДРАЦС реєстраційної служби Кіровоградського МУЮ за вхід. №4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року, яка долучена до заяви №973-08/05.02-52 від 25.11.2015 року, згідно з якою у зв'язку з вагітністю на підставі довідки №330 від 23.11.2015 року, виданою ЖК №1, вони просять скоротити місячний термін та зареєструвати шлюб 25.11.2015 року із двома підписами; експериментальні зразки почерку та підпису зі вказівкою про виконання їх ОСОБА_4; експериментальні зразки підпису, які стоять в заяві про скорочення місячного терміну на шлюб від 25.11.2015 року за вх.№4463-08/05.02-52 в графах «Підпис нареченої» та «Підпис нареченого», із вказівкою про виконання їх ОСОБА_4; зразки підпису, виконаними від імені ОСОБА_8; висновок судово-почеркознавчої експертизи №50 від 26.07.2017 року.

Крім того судом I інстанції в основу виправдувального вироку покладено те, що не доведено наявності обов'язкових ознак складу злочину, передбаченого ч. 1 ст.366 КК України, те, що спільна заява є офіційним документом та предметом злочину, а також те, що внесення відомостей до такої заяви входить до повноважень ОСОБА_4 як службової особи та виконання нею при цьому конкретних службових повноважень.

Зазначає, що дослідженими письмовими доказами в ході судового розгляду кримінального провадження беззаперечно підтверджено, що обвинувачена ОСОБА_4, являється службовою особою, а саме головним спеціалістом Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції та перебуваючи на сказаній посаді, відповідає за збереження та забезпечення вимог законодавства щодо захисту персональних даних, перевіряє документи осіб, які бажають зареєструвати шлюб; забезпечує повну, своєчасну і правильну державну реєстрацію шлюбів та видачу свідоцтва про шлюб та допомагає громадянам у складанні заяв про реєстрацію шлюбів (у томі числі і заяв про скорочення термінів реєстрації шлюбів), згідно посадової інструкції. Відповідно до якої ОСОБА_4 безпосередньо приймає участь в складанні заяв про реєстрацію шлюбів.

Вважає, що ОСОБА_4 під час складання не могла не мати в своєму розпорядженні інформації з приводу того, що відомості зазначені в заяві про скорочення місячного терміну (вхід.№4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року) не відповідають дійсності, а саме в графі «Підпис нареченої» від імені ОСОБА_8 та в графі «Підпис нареченого» від імені ОСОБА_9, ОСОБА_4 власноручно поставила підпис, що підтверджується висновком експерта №50 від 26.07.2017 року.

Допитаний в ході судового розгляду свідок ОСОБА_6, ОСОБА_7, пояснив що ОСОБА_8 є його донькою та у 2015 році вона вступила в шлюб з ОСОБА_9, отримавши після цього посвідку на проживання в Україні. Після чого його донька разом з ОСОБА_9 не проживають та шлюб був оформлений для того, щоб отримати посвідку на проживання в Україні, оскільки вони є громадянами іншої держави. Однак судом дані покази до уваги

не прийнято при винесенні виправдувального вироку відносно ОСОБА_4, так як дані покази підтверджують недостовірні відомості в заяві про скорочення місячного терміну на шлюб.

В запереченні на апеляційну скаргу прокурора, адвокат ОСОБА_5 в інтересах обвинуваченої ОСОБА_4 просить апеляційну скаргу прокурора залишити без задоволення, вирок суду без зміни.

В запереченнях посилається на те, що судом першої інстанції, вказана спільна заява наречених про скорочення терміну реєстрації шлюбу у розумінні положень примітки ст. 358 КК України не містить ознак офіційного документу, оскільки вона є зверненням, спрямованим на скорочення строків реєстрації шлюбу. Реквізити для спільної заяви як офіційного документу не передбачені нормативно-правовими актами, її складання здійснюється лише фізичними особами та жодним чином не стосується їх професійної чи службової діяльності (примітка до статті 358 КК України). Скорочення місячного терміну реєстрації шлюбу відбувається з дозволу керівника органу державної реєстрації актів цивільного стану. Вказана спільна заява не підтверджує факт реєстрації шлюбу, а також навіть не є підставою його реєстрації. До службових повноважень ОСОБА_4, як працівника відділу ДРАЦС, не було віднесено складання таких заяв.

Вважає, що, відсутні обидва критерії необхідні для визнання документа офіційним, а саме складання, видання чи посвідчення заяви, що є предметом злочину, не було віднесено до професійної чи службової компетенції ОСОБА_4, вказана заява не має визначеної законом форми та обов'язкових належних реквізитів та вказана заява не підтверджує, не посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, не може бути використана як документ - доказ у правозастосовчій діяльності.

Вина ОСОБА_10 не доведена сукупністю достатніх, належних та допустимих доказів.

Як встановлено під час судового розгляду, зразки підпису, які вказані як надані ОСОБА_8 (т. 1 а.п.54-63, 141-150), експериментальні зразки почерку та підпису, які вказані як надані ОСОБА_4 (т.1 а.п. 115, 116-125, 131-140), не містять жодних даних щодо осіб, які здійснювали їх відібрання, відомостей щодо способу, дати, часу, порядку їх отримання, дотримання при цьому прав осіб, у яких вони відбиралися. При цьому, суд першої інстанції вірно встановив, що з наданих зразків та доказів неможливо встановити чи були при складанні зразків присутні повноважні на здійснення слідчих дій особи (слідчий, прокурор, інші уповноважені особи), які пересвідчилися у тому, що зразки складенні саме тією особою, від імені якої вони склалися, та підтвердили вказане, зокрема, своїм підписом як повноважною особою, яка проводила слідчу дію. Відсутні протоколи чи інші дані про отримання зразків підписів повноваженою особою в межах кримінального провадження, тому суд першої інстанції обґрунтовано визнав недопустимими доказами зразки підписів ОСОБА_8, підписів та почерку ОСОБА_4 (т.1 а.п.54-63, 141-150, 115, 116-125, 131-140) та не вмотивовано не взяв їх до уваги.

При цьому, надаючи оцінку висновку судової почеркознавчої експертизи № 50 від 26.07.2017 року (т. 1 а.п. 49-63), суд врахував, що він ґрунтується на дослідженні вказаних зразків почерку і підписів, які визнані судом недопустимими доказами, і не взяв цей висновок експертизи до уваги.

За таких обставин не підтверджуються апеляційні доводи прокурора щодо того, що судом не взято до уваги докази, які могли істотно вплинути на висновки щодо доведеності вини обвинуваченої, а також щодо не зазначення у судовому рішенні мотивів взяття то уваги одних доказів та відкидання інших. Усім без виключення доказам обвинувачення судом першої інстанції було надано оцінку та проаналізовано їх на предмет належності, допустимості, достовірності та достатності у їх взаємозв'язку, що детально відображено у тексті оскаржуваного вироку.

Крім того, зі змісту апеляційної скарги прокурора не вбачається існування яких саме із вказаних обставин прокурор обґрунтовує істотні порушення вимог кримінального процесуального закону та неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність.

Короткий зміст суті справи:

Згідно обвинувального акту, ОСОБА_4, обвинувачується в тому, що працюючи головним спеціалістом Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції, згідно наказу на призначення Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції № 2994-к від 28.11.2011 року, являється службовою особою, оскільки відповідно до посадової інструкції Кіровоградського міського управління юстиції на неї покладено завдання та обов'язки до яких входить: забезпечення повної, своєчасної і правильної державної реєстрації шлюбів та видача свідоцтв про шлюб; відповідає за збереження та забезпечення вимог законодавства щодо захисту персональних даних, перевіряти документи осіб, які бажають зареєструвати шлюб; ознайомлювати осіб, які вступають в шлюб, з умовами та порядком його реєстрації, допомагає громадянам у складанні заяв про визнання батьківства, реєстрацію шлюбів.

25.11.2015 року, ОСОБА_4 достовірно знаючи про порядок подання заяв про державну реєстрацію шлюбів, у невстановленому місці, у невстановленої особи отримала довідку про вагітність Жіночої консультації №1 Полового будинку №1 м. Кіровограда №330 датованої 23.11.2015 року на ім'я ОСОБА_8 ІНФОРМАЦІЯ_5 виданої ОСОБА_11 з метою її подальшого використання для реєстрації шлюбу ОСОБА_8 ІНФОРМАЦІЯ_5 та громадянина ОСОБА_12, ОСОБА_9 в порядку ч. 5 ст. 14 Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», тобто в день подачі заяви про реєстрацію шлюбу, або у будь-який інший день за бажанням наречених.

25 листопада 2015 року ОСОБА_4 перебуваючи за місцем своєї роботи за адресою: м. Кіровоград, вул. «...», власноручно поставила підпис в заяві про скорочення місячного терміну (вхід. №4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року) в графі «Підпис нареченого» від імені ОСОБА_9 та в графі «Підпис нареченої» від імені ОСОБА_8, що підтверджується висновком експерта №50 від 26.07.2017 року.

ОСОБА_4, будучи службовою особою, діючи умисно, достовірно знаючи про те, що ОСОБА_8 та ОСОБА_9 не подавали та не ставили своїх особистих підписів в заяві про скорочення місячного терміну (вхід. №4463-08/05.02-52 від 25.11.2015 року) на підставі вищевказаного документу було скорочено місячний термін на укладання шлюбу та 25.11.2015 року Кіровським районним у місті Кіровограді відділом державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції між та ОСОБА_9 було зареєстровано шлюб (актовий запис №926).

Відповідно до зміненого обвинувального акту своїми умисними, протиправними діями ОСОБА_4 вчинила службове підроблення, тобто внесення службовою особою завідомо неправдивих відомостей до офіційних документів, тобто кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст.366 КК України.

Суд першої інстанції за наслідком розгляду кримінального провадження прийшов до висновку, що у діях ОСОБА_4 відсутній склад злочину, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України, з таких підстав.

Зміст висунутого обвинувачення та обставини провадження вказують на те, що спільна заява складається нареченими та до внесення до неї будь-яких відомостей немає відношення працівник органу державної реєстрації актів цивільного стану, у тому числі головний спеціаліст Кіровського відділу державної реєстрації актів цивільного стану реєстраційної служби Кіровоградського міського управління юстиції Кіровоградської області ОСОБА_4 Жодні відповідні службові повноваження ОСОБА_4 у обвинуваченні не викладені.

Таким чином перед судом не доведено наявності обов'язкових ознак складу злочину, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, те, що спільна заява є офіційним документом та предметом злочину, а також те, що внесення відомостей до такої заяви входить до повноважень ОСОБА_4 як службової особи та використання нею при цьому конкретних службових повноважень.

Не містить обвинувачення і того, що ОСОБА_4 як службова особа здійснювала реєстрацію спільної заяви наречених (що не є реєстрацією шлюбу), посвідчувала правильність її складання або зміст. Також суду не надано жодного доказу на доведення таких обставин.

Недоведення у суді обов'язкових ознак злочину, передбаченого ст.366 КК України, внаслідок того, що заява про внесення завідомо неправдивих відомостей до якої висунуто обвинувачення, є офіційним документом, внесення відомостей до якого стосується службових повноважень суб'єкта злочину, вказує на не доведення того, що взагалі було вчинено кримінальне правопорушення, передбачене ч.1 ст.366 КК України, в якому обвинувачується ОСОБА_4

У кримінальному провадженні відсутні жодні документи, докази, протоколи, які б підтверджували дотримання положень законодавства щодо порядку отримання зразків підписів та почерку, долучених до кримінального провадження.

Під час ухвалення вироку, суд прийшов до висновку, що у кримінальному провадженні не доведено, що: спільна заява наречених, про внесення завідомо неправдивих відомостей до якої висунуто обвинувачення, є офіційним документом згідно з приміткою до ст.358 КК України, внесення відомостей до якого стосується службових повноважень суб'єкта злочину; ОСОБА_4 вчинялися будь-які дії, пов'язані із внесенням до спільної заяви наречених або іншого офіційного документу завідомо неправдивих відомостей. Тобто у судовому засіданні не доведено сам факт вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України, та дій, пов'язаних із цим, що вказує про недоведеність вини ОСОБА_4 у вчиненні злочину.

Заслухавши доповідача, обвинувачену ОСОБА_4 та в її інтересах захисника-адвоката ОСОБА_5, які просили вирок суду залишити без зміни, апеляційну скаргу прокурора без задоволення, прокурора у кримінальному провадженні, який просив вирок суду скасувати та визнати винною ОСОБА_4 у вчиненні пред'явленого обвинувачення, провівши судове слідство в об'ємі допиту обвинуваченої та дослідженні матеріалів кримінального провадження за клопотанням прокурора, розглянувши матеріали кримінального провадження та доводи апеляційної скарги, колегія суддів приходить до наступного висновку.

У відповідності до вимог ст.404 КПК України суд апеляційної інстанції переглядає судові рішення суду першої інстанції в межах апеляційної скарги.

Положенням ст.370 КПК України, визначено вимоги щодо законності, обґрунтованості та вмотивованості судового рішення вбачається, що законним є рішення, ухвалене компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального провадження, передбачених цим Кодексом; обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оцінених судом відповідно до ст.94 цього Кодексу; вмотивованим рішенням є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

Вимоги ст.94 КПК України передбачено, що суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному, неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки зору належності, допустимості та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Відповідно до ст.374 КПК України у разі визнання особи виправданою у мотивувальній частині вироку зазначаються: формулювання обвинувачення пред'явлене особі і визнане судом недоведеним, а також підстави для виправдання обвинуваченого з зазначенням мотивів, з яких суд відкидає докази обвинувачення; мотиви ухвалення інших рішень щодо питань, які вирішуються судом при ухваленні вироку, та положення закону, яким керувався суд.

Із цього випливає, що суд при розгляді кримінального провадження повинен дослідити докази як ті, що викривають, так і ті, що виправдовують обвинуваченого, проаналізувати їх та дати оцінку з точки зору їх належності, допустимості, достовірності та достатності.

В судовому засіданні Кропивницького апеляційного суду обвинувачена ОСОБА_4 пояснила, що працювала головним спеціалістом Кіровоградського відділу державної реєстрації актів цивільного стану Кіровоградського міського управління юстиції до 30.03.2018 року. В повноваження входило приймати заяви на реєстрацію шлюбу, реєстрація шлюбу, реєстрація народження дитини, видача довідок, витягів з реєстру про народження дитини та шлюбу, а також приймала заяви при скороченні місячного терміну реєстрації шлюбу. Обставин справи, в які обвинувачується не пам'ятає. Зазначила, що розроблені зразки заяв про скорочений термін реєстрації шлюбу дають особам, які вступають у шлюб, заповнюються заяви в коридорі, поза межами видимості. Заяви подаються вже заповненні з відповідними підписами. Вирішення питання щодо скороченого терміну реєстрації шлюбу вирішує керівництво. Вказала, що прийшов чоловік, який напередодні узгодивши з

керівництвом відібрав зразки підпису у працівників відділу, чоловік не представився. В подальшому, цей чоловік допитував ОСОБА_4 вказавши, що вона не має права відмовитися від дачі показань, оскільки є службовою особою, при цьому пам'ятку про права та обов'язки врученого не було. Спочатку обвинувачена була в статусі свідка, а через пів року їй вручили підозру. Протоколи при відібранні зразків підписів не склалися, аркуші паперу із зразками підписів були пусті та не було вказано де цій підпис. Вказала, що зразки підпису відбиралися декілька разів особами, які не були слідчим чи прокурором, у різних місцях: приміщенні відділу ДРАЦС та приміщенні поліції.

Під час апеляційного розгляду були дослідження письмові матеріали кримінального провадження, а саме:

-витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань у кримінальному провадженні №12017120020012062 встановлено, що вказане кримінальне провадження зареєстроване 26.10.2017 року за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України на підставі матеріалів правоохоронних та контролюючих державних органів про виявлення фактів вчинення чи підготовки до вчинення кримінальних правопорушень (т.1 а.п. 1);

-висновок експерта № 50 від 26.07.2017 року, згідно з яким підпис в графі «підпис нареченого» в заяві начальнику Кіровського відділу ДРАЦС реєстраційної служби Кіровоградської МУЮ №073-08/05.02-52 від 25.11.2015 року про скорочення місячного терміну на укладання шлюбу, виконаний не ОСОБА_9, а ОСОБА_4 Підпис в графі «підпис нареченої» в заяві начальнику Кіровського відділу ДРАЦС реєстраційної служби Кіровоградського МУЮ №973-08/05.02-52 від 25.11.2015 року про скорочення місячного терміну на укладення шлюбу, виконаний не ОСОБА_8, а ОСОБА_4 (т.1 а.п. 49-52).

-спільна заява ОСОБА_9 та ОСОБА_8 про скорочення місячного терміну та прохання зареєструвати шлюб від 25.11.2015 року(т.1. а.с.64)

-зразки підписів ОСОБА_8, який стоїть на заяві від 25.11.2015 року в графі «підпис нареченої» (т.1 а.с. 54-63)

-власний зразок підпису ОСОБА_4, який виконано власноручно, на іншій стороні сторінки мається відтиск зразка № 13 СБУ від 15.12.17 №17 та від 26.07.17 №50(т.1 а.с 115-125).

-вільні зразки підпису, які містяться в листах-ознайомленнях в графах від імені ОСОБА_4 (т. 1 а.п. 126-130).

-експериментальний зразок підпису , який стоїть в заяві про скорочення місячного терміну на шлюб від 25.11.2015 в графі «Підпис нареченої» виконаний ОСОБА_13 (т.1 а.с. 131-135).

-експериментальний зразок підпису, який стоїть в заяві про скорочення місячного терміну на шлюб від 25.11.2015 в графі «Підпис нареченого» виконаний ОСОБА_13 (т.1 а.с. 136-140).

-власноручний зразок підпису ОСОБА_8 Ш (т.1 а.с. 141-150), на зворотній стороні аркушів міститься три відтиска штемпелів: два з яких СБУ №50 від 26.07.17, № 87 від 15.12.17 року., один зразок Кіровоградського НДЕКЦ МВС України №125 від 22.06.2017 року.

-ухвала слідчого судді Кіровського районного суду м. Кіровограда від 29.01.2017 року відповідно до якої надано тимчасовий доступ до речей та документів (т.1 а.с. 38-39).

При дослідженні зазначених письмових матеріалів в суді апеляційної інстанції встановлено наступне: дослідженні письмові матеріали, а саме зразки підписів не містять будь-яких супровідних документів, протоколів, на зразках підписів відсутні засвідчувальні підписи особи, яка відбирала підписи зразків.

Стороною захисту в апеляційному суді не заперечувалось отримання зазначених письмових матеріалів у відповідності до ухвали слідчого судді про тимчасовий доступ до речей та документів від 29.01.2017 року. Однак зауважено на тому, що відсутнє належне підтвердження щодо підстав отримання зазначених відомостей, а саме в описі речей і документів, які були вилучені на підставі ухвали слідчого судді міститься перелік документів без зазначення їх об'єму. Жодних доручень слідчого або прокурора оперативному підрозділу про відібрання зразків слідчим не вилучалося.

Згідно зі ст.245 КПК України у разі необхідності отримання зразків для проведення експертизи вони відбираються стороною кримінального провадження, яка звернулася за проведенням експертизи або за клопотанням якої експертиза призначена слідчим суддею. У випадку, якщо проведення експертизи доручено судом, відібрання зразків для її проведення здійснюється судом або за його дорученням залученим спеціалістом.

Відповідно до пункту 3.4 розділу 3 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції України №53/5 від 08.10.1998 року (із змінами станом на 26.04.2017 року), вилучення об'єктів, що підлягають дослідженню, та відібрання зразків оформлюються протоколом згідно з вимогами процесуального законодавства. У них, крім загальних реквізитів такого роду документів, зазначається, які саме зразки були вилучені або відібрані, їх кількість, умови відбору або вилучення, а також інші обставини, що мають значення для вирішення поставлених питань. Протокол підписується всіма особами, які брали участь у вилученні об'єктів, відібранні зразків. Об'єкти дослідження надсилаються в експертну установу (експертіві) в упаковці, яка забезпечує їх збереження, та засвідчуються особою у передбаченому законодавством порядку. Речові докази і порівняльні зразки упаковуються окремо. Для відібрання зразків орган (особа), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), може залучити спеціаліста. Якщо в матеріалах справи є дані про особливості виявлення, вилучення, зберігання об'єкта дослідження або про інші обставини, що могли вплинути на його властивості та ознаки, про них слід зазначити в документі про призначення експертизи (залучення експерта) та надіслати засвідчені належним чином копії протоколів процесуальних дій в експертну установу (експертіві).

У пунктах 1.3, 1.7 розділу 1 Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Міністерства юстиції України №53/5 від 08.10.1998 року (із змінами станом на 26.04.2017 року) щодо проведення почеркознавчих експертиз визначено, що для проведення досліджень орган (особа), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта), повинен(на) надати експерту вільні, умовно-вільні та експериментальні зразки почерку (цифрових записів, підпису) особи, яка підлягає ідентифікації. Експериментальні зразки посвідчуються органом (особою), який (яка) призначив(ла) експертизу (залучив(ла) експерта). У посвідчувальному написі зазначаються прізвище, ім'я та по батькові виконавця, а також особливості зразка (написані лівою рукою, спеціальним шрифтом тощо).

Отримання зразків для експертизи відповідно до Кримінального процесуального кодексу України віднесено до слідчих дій, визначено у відповідній главі 20. Відповідно, слідча дія із врахуванням вимог ст.ст.103-106, 223 КПК України має фіксуватися у протоколі із додатками, якими мають бути відповідні зразки, із зазначенням особи, яка проводила процесуальні дії, її учасники, місце, час та усі інші суттєві обставини, передбачені ст.104 КПК України.

Зразки для проведення експертизи відбираються стороною кримінального провадження, яка звернулася експертизи або за клопотанням якої експертиза призначена слідчим суддею.

Пунктом 19 ч.1 ст.3 КПК України до сторони кримінального провадження з боку обвинувачення віднесено слідчого, керівника органу досудового розслідування, прокурора, а також потерпілого, його представника та законного представника у випадках, установлених цим Кодексом.

У кримінальному провадженні відсутні жодні документи, докази, протоколи, які б підтверджували дотримання раніше визначених положень законодавства щодо порядку отримання зразків підписів та почерку, долучених до кримінального провадження.

Зразки підпису, з посиланням, що надані ОСОБА_8 (т.1 а.п.54-63, 141-150), експериментальні зразки почерку та підпису, з посиланням, що надані ОСОБА_4 (т.1 а.п.115, 116-125, 131-140), долучені до цього кримінального провадження слідчим згідно з протоколом тимчасового доступу до речей та документів від 29.01.2018 року з кримінального провадження №120171200200002139 (т.1 а.п.40-41). Вони не містять жодних даних щодо осіб, які здійснювали їх відібрання, відомостей щодо способу, дати, часу, порядку їх отримання, дотримання при цьому прав осіб, у яких вони відбиралися. З наданих зразків та доказів неможливо встановити чи були при складанні зразків присутні повноважні на здійснення слідчих дій особи (слідчий, прокурор, інші уповноважені особи), які пересвідчилися у тому, що зразки складені саме тією особою, від імені якої вони склалися, та підтвердили вказане, зокрема, своїм підписом як повноважною особою, яка проводила слідчу дію.

Статтями 84-86 КПК України визначено критерії доказу, його належності та допустимості.

Відповідно до ст. 94 КПК України слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінюють доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

Зважаючи на вищевикладене апеляційна вимога прокурора, що визнання зразків підписів на підставі яких було призначено та проведено судово-почеркознавчих експертиз належним та допустимим доказом не знайшли своє підтвердження.

Суд першої інстанції прийшов до вірного висновку, з чим погоджується колегія суддів, щодо недопустимості доказу висновку судово-почеркознавчої експертизи №50 від 26.07.2017 про виконання у спільній заяві підписів у відповідних графах «підпис нареченого» та «підпис нареченої» обвинуваченою ОСОБА_4

Судово-почеркознавча експертиза №50 від 26.07.2017 року, покладена в основу обвинувачень про підроблення спільної заяви наречених ОСОБА_4, призначалася слідчим СВ Кропивницького ВП ГУНП в Кіровоградській області ОСОБА_14 у іншому кримінальному провадженні № 120171200200002139 (т.1 а.п.44-47), якою і направлялися для її проведення експериментальні зразки підписів ОСОБА_4 та ОСОБА_8 (т.1 а.п.43),

порядок отримання яких оспорювався в суді першої інстанції, та не доведено в суді апеляційної інстанції в визначеному законом порядку належність та допустимість зазначених доказів.

Посилання прокурора в апеляційній скарзі на те, що судом першої інстанції допущені суттєві порушення кримінального процесуального закону, які полягають в тому, що висновки суду не відповідають фактичним обставинам справи; неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, не можуть бути прийняті до уваги, оскільки вони носять загальних характер, без відповідного обґрунтування, які саме посилання на норми кримінально процесуального законодавства, які були порушені судом, та не відповідають матеріалам кримінального провадження.

Не знайшло підтвердження в суді апеляційної інстанції апеляційна вимога прокурора, щодо визначення офіційним документом заяви про скорочення термінів укладання шлюбу, виходячи з наступного:

Згідно з вимогами ст. 91 КПК доказуванню у кримінальному провадженні підлягає, зокрема, подія кримінального правопорушення (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення кримінального правопорушення), а також винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення.

Обов'язок доказування зазначених обставин покладається на слідчого, прокурора та, в установлених КПК випадках, - на потерпілого.

Суд першої інстанції прийшов до вірного висновку, що спільна заява наречених про скорочення терміну реєстрації шлюбу ОСОБА_9 та ОСОБА_8 у розумінні положень примітки ст. 358 КК України не містить ознак офіційного документу, оскільки вона є зверненням, спрямованим на скорочення строків реєстрації шлюбу.

Так, предметом злочинів, передбачених ст. 366 і ст. 358 КК, є офіційний документ. Згідно примітки до ст. 358 КК під офіційним документом слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, які спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документи - докази у правозастосовчій діяльності, що складаються, видаються чи посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності та організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їх професійною чи службовою діяльністю складати, видавати чи посвідчувати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм та містять передбачені законом реквізити.

Тому, при встановленні ознак офіційного документа як предмета злочину слід керуватися такими критеріями: документ має бути складено, видано чи посвідчено відповідною особою в межах її компетенції за визначеною законом формою та з належними реквізитами; зафіксована в такому документі інформація повинна мати юридично значущий характер - підтверджені чи засвідчені нею конкретні події, явища або факти мають спричинити чи бути здатними спричинити наслідки правового характеру у вигляді виникнення (реалізації), зміни або припинення певних прав та/або обов'язків.

Невідповідність документа хоча б одному з наведених критеріїв перешкоджає визнанню його офіційним.

Дослідивши в судовому засіданні докази кримінального провадження, колегія суддів погоджується з висновками суду першої інстанції, що вказаний документ, а саме заява про скорочення терміну реєстрації шлюбу не є офіційним, оскільки не відповідає вимогам, встановленим у примітці до ст. 358 КК.

Такий висновок суду достатньо мотивований й ґрунтуються на даних, які були належним чином перевірені в судовому засіданні та змістовно наведені у вирок.

Сформульована у зазначеній нормі кримінального закону України диспозиція статті передбачає суб'єктивну сторону у виді прямого умислу.

Проте органом досудового розслідування не здобуто достатніх та беззаперечних доказів, що ОСОБА_4 діяла з прямим умислом.

Суд першої інстанції, ухвалюючи виправдувальний вирок, зробив ґрунтовний аналіз доказів, що були надані стороною обвинувачення, дослідив показання виправданої, свідків, надані ними в судовому засіданні, повно та об'єктивно встановив обставини справи в межах пред'явленого обвинувачення на підставі заявлених сторонами доказів, яким судом надана оцінка з точки зору їх належності і допустимості та дійшов обґрунтованого висновку про те, що сторона обвинувачення не довела та не надала суду допустимих і достатніх доказів винуватості ОСОБА_4, а тому в його діях відсутня як об'єктивна, так і суб'єктивна сторона злочину, передбаченого ч.1ст.366 КК України.

Посилання прокурора в апеляційній скарзі на те, що судом першої інстанції допущені суттєві порушення кримінального процесуального закону, які полягають в тому, що висновки суду не відповідають фактичним обставинам справи; неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність, не можуть бути прийняті до уваги, оскільки вони суперечать матеріалам кримінального провадження.

Колегія суддів доводи прокурора розцінює як припущення, які за відсутності повного доведення зі сторони обвинувачення, згідно ст. 17 КПК України повинні тлумачитися на користь виправданого.

Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод визначає, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

У справах «Нечипорук і Йонкало проти України» від 21 квітня 2011 року та «Барбера, Мессеґе і Ябардо проти Іспанії» від 06 грудня 1998 року, Європейський Суд наголошує про те, що «суд при оцінці доказів керується критерієм доведеності винуватості особи «поза будь-яким розумним сумнівом» і така «доведеність може впливати із сукупності ознак чи неспростовних презумпцій, достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою» (п. 150, п. 253).

Обвинувальний вирок може бути постановлений судом лише в тому випадку, коли вина обвинуваченої особи доведена поза розумним сумнівом. Тобто, дотримуючись засади

змагальності, та виконуючи, свій професійний обов'язок, передбачений ст. 92 КПК України, обвинувачення має довести перед судом за допомогою належних, допустимих та достовірних доказів, що існує єдина версія, якою розумна і безстороння людина може пояснити факти, встановлені в суді, а саме - винуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення, щодо якого їй пред'явлено обвинувачення (Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 12 червня 2018 р. у справі № 712/13361/15, провадження № 51-1604км18, ЄДРСРУ № 74777387).

Оцінивши досліджені у кримінальному провадженні докази з точки зору їх належності, допустимості, достовірності і достатності, колегія суддів вважає, що суд першої інстанції обґрунтовано ухвалив виправдувальний вирок, так як дійшов правильного висновку, що висунуте обвинувачення за ч.1 ст. 366 КК України таким, що не знайшло свого підтвердження дослідженими під час судового розгляду доказами та не доведене стороною обвинувачення поза межами розумного сумніву, виходячи з наступного.

Аналізуючи оскаржуваний вирок суду та матеріали справи з урахуванням доводів апеляції, колегія суддів доходить висновку про те, що судом першої інстанції було створені необхідні умови для здійснення сторонами їх процесуальних прав та виконання їх процесуальних обов'язків та у прокурора у кримінальному провадженні було достатньо часу для надання належних доказів і істотних порушень вимог кримінального процесуального закону чи неправильного застосування закону України про кримінальну відповідальність, які були б безумовною підставою для скасування судового рішення щодо ОСОБА_4 колегією суддів не встановлено, а тому підстав для задоволення апеляційної скарги прокурора колегія суддів не вбачає.

Суд першої інстанції, повно, всебічно та об'єктивно дослідивши у судовому засіданні всі наявні у справі докази, детально розглянув кожний з них з точки зору допустимості та обґрунтовано визнав такими, що не доводять вину ОСОБА_4 та не прийняв їх до уваги їх з наведенням відповідного докладного мотивування, і з такими висновками колегія суддів погоджується.

З урахуванням наведеного колегія суддів доходить висновку про те, що оскаржуваний вирок суду є правильним по суті, законним та обґрунтованим, відповідає вимогам закону щодо його форми та змісту та колегія суддів не знаходить підстав для задоволення апеляційної скарги прокурора та скасування оскаржуваного вироку суду, а також вважає за необхідне зазначити, що доводи прокурора, викладені в апеляційній скарзі, в цілому не обґрунтовують наявності обставин, що згідно ч.1ст.413КПК України зумовлюють скасування вироку суду, що є предметом апеляційних вимог.

Доводи, наведені в апеляційній скарзі прокурора, не дають достатніх підстав для спростування законності та обґрунтованості оскаржуваного вироку суду, тому апеляційна скарга прокурора не підлягає задоволенню.

Керуючись ст.ст.376ч.2 ,404,405,407,419 КПК України, колегія суддів

ПОСТАНОВИЛА:

Апеляційну скаргу прокурора Кіровоградської місцевої прокуратури ОСОБА_3С залишити без задоволення.

Вирок Кіровського районного суду м. Кіровограда від 08.11.2018 року, яким **ОСОБА_4** визнано невинуватою та виправдано, у зв'язку з недоведенням вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.366 КК України без зміни.

Ухвала Кропивницького апеляційного суду набирає законної сили негайно після її проголошення, та може бути оскаржена у касаційному порядку до Верховного суду протягом трьох місяців з дня проголошення судом апеляційної інстанції.

Судді: (підписи)